

NR 93/2014

POLSKA SZKOŁA AD 2014

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Kończy się rok szkolny 2013/14. W ciągu ostatnich lat w polskich szkołach wiele się zmieniło. Kolejne reformy znacząco zmodyfikowały różne aspekty szkolnictwa, m.in. strukturę systemu oświaty, podstawę programową i system egzaminów ogólnopolskich. Ostatnie zmiany dotyczą obniżenia wieku szkolnego oraz podręczników w szkołach podstawowych i gimnazjalnych. W czerwcu¹ spytaliśmy Polaków o ocenę szkolnictwa oraz ostatnich zmian wprowadzanych w systemie edukacji.

OCENA SZKOLNICTWA

Większość badanych (59%) dobrze ocenia polski system szkolnictwa, ale blisko co trzeci spośród nich (30%) wypowiada się o nim krytycznie. Opinie na ten temat znacznie się poprawiły w stosunku do 2007 roku (o 8 punktów procentowych przybyło ocen pozytywnych) i obecnie są one bardzo podobne do tych z 1998 roku.

Oceny systemu szkolnictwa znacząco różnią się w zależności od wykształcenia i miejsca zamieszkania ankietowanych. Mieszkańcy średnich i dużych miast (powyżej 100 tys. mieszkańców) system edukacyjny oceniają znacznie gorzej niż respondenci z mniejszych miejscowości. Ponadto odsetek niezadowolonych wyraźnie rośnie wraz z wykształceniem (od 18% wśród badanych z wykształceniem podstawowym do 44% wśród ankietowanych z wykształceniem wyższym). Niemal połowa badanych z wykształceniem wyższym wyraża krytyczne opinie o polskich szkołach – może to być efektem zarówno wyższych oczekiwań tej grupy badanych, jak i ich bardziej wnikliwej oceny procesu kształcenia (zob. tabela aneksowa 1).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (289) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 5–11 czerwca 2014 roku na liczącej 1044 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy polski system szkolnictwa ocenia Pan(i), ogólnie rzecz biorąc, jako:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	IV 1998		VI 2001		V 2007		VI 2014	
	w procentach							
– zdecydowanie dobry	4	58	1	43	3	51	4	59
– raczej dobry	54		42		48		55	
– raczej zły	26		32		28		22	
– zdecydowanie zły	5	31	10	42	8	36	8	30
Trudno powiedzieć	11	11	15	15	13	13	11	11

Chcąc lepiej zrozumieć te oceny, spytaliśmy również bardziej szczegółowo o różne aspekty związane z kształceniem i innymi kwestiami dotyczącymi funkcjonowania szkół.

Tabela 2

Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie polskie szkoły na ogół:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Oceny pozytywne	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Oceny negatywne	Trudno powiedzieć
	w procentach						
– zapewniają uczniom wysoki poziom wiedzy	10	52	62	22	5	27	11
– uczą patriotyzmu, miłości do ojczyzny	13	49	62	19	5	24	14
– rozwijają zainteresowania	13	49	62	21	5	26	12
– dbają o rozwój fizyczny uczniów	12	47	59	24	7	31	10
– uczą samodzielnego myślenia	12	45	57	22	8	30	13
– uczą pracy zespołowej, współdziałania przy rozwiązywaniu problemów	10	42	52	24	6	30	18
– przygotowują do aktywnego udziału w życiu swojej społeczności lokalnej*	7	35	42	30	9	39	19
– przygotowują do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym kraju**	5	31	36	33	10	43	21
– uczą radzenia sobie z problemami, jakie niesie współczesne życie	7	28	35	37	13	50	15

W ankiecie dwie odpowiedzi były bardziej rozwinięte: * „np. w wyborach samorządowych, w nieodpłatnej pracy na rzecz swojego środowiska, osiedla, kościoła, wsi lub miasta”; ** „np. do udziału w wyborach parlamentarnych, do działalności w różnych stowarzyszeniach i partiach politycznych”.

Większość badanych zgadza się ze stwierdzeniami, że w zakresie kształcenia polskie szkoły: zapewniają uczniom wysoki poziom wiedzy (62%), uczą ich patriotyzmu i miłości do ojczyzny (62%), rozwijają ich zainteresowania (62%), dbają o rozwój fizyczny uczniów (59%), uczą samodzielnego myślenia (57%) i pracy zespołowej (52%). Około dwie piąte uważa, że szkoły przygotowują także do zaangażowania w życie społeczności lokalnych

(42%), a mniej więcej co trzeci twierdzi, że uczą podejmować obowiązki obywatelskie (36%) oraz radzić sobie z problemami, jakie niesie współczesne życie (35%). Jednak w zakresie dwóch ostatnich zadań oceny negatywne przeważają nad pozytywnymi.

Bardzo dobrze – jeszcze lepiej niż jakikolwiek aspekt związany z kształceniem – oceniana jest współpraca z rodzicami (71% ocen pozytywnych). Większość badanych (53%) jest również przekonana, że szkoły dbają o bezpieczeństwo uczniów, a ponad dwie piąte (45%) uważa, że zapewniają one równy start życiowy młodzieży z różnych środowisk społecznych.

Tabela 3

Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie polskie szkoły na ogół:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Oceny pozytywne	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Oceny negatywne	Trudno powiedzieć
	w procentach						
– współpracują z rodzicami uczniów	17	54	71	14	3	17	12
– zapewniają uczniom bezpieczeństwo, chronią przed narkomanią i przemocą	11	42	53	25	9	34	13
– zapewniają równy start życiowy młodzieży z różnych środowisk społecznych	9	36	45	29	9	38	17

W ciągu ostatnich piętnastu lat notujemy systematyczną poprawę opinii na temat współpracy szkół z rodzicami oraz zapewnienia przez nie bezpieczeństwa uczniom. Generalnie, w stosunku do roku 1998, poprawiły się opinie w zakresie większości badanych aspektów. Znaczącym wyjątkiem jest opinia o poziomie wiedzy, w jaką szkoły wyposażają uczniów (spadek o 6 punktów procentowych od 1998 roku i o 12 punktów od 2007). Ponadto w stosunku do 2007 roku znacząco pogorszyła się również ocena efektów nauki samodzielnego myślenia (spadek o 6 punktów procentowych).

Tabela 4

Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie polskie szkoły na ogół:	Odpowiedzi twierdzące*			
	IV 1998	VI 2001	V 2007	VI 2014
	w procentach			
– współpracują z rodzicami uczniów	62	68	69	71
– zapewniają uczniom wysoki poziom wiedzy	68	58	74	62
– uczą patriotyzmu, miłości do ojczyzny	62	52	62	62
– rozwijają zainteresowania	55	57	62	62
– dbają o rozwój fizyczny uczniów	48	50	60	59
– uczą samodzielnego myślenia	50	57	63	57
– zapewniają uczniom bezpieczeństwo, chronią przed narkomanią i przemocą	32	36	42	53
– uczą pracy zespołowej, współdziałania przy rozwiązywaniu problemów	34	41	52	52
– zapewniają równy start życiowy młodzieży z różnych środowisk społecznych	-	28	43	45
– przygotowują do aktywnego udziału w życiu swojej społeczności lokalnej	36	35	38	42
– przygotowują do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym kraju	30	29	36	36
– uczą radzenia sobie z problemami, jakie niesie współczesne życie	29	34	38	35

* Połączono odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak”

Opinie na temat wszystkich badanych aspektów są znacznie lepsze wśród rodziców dzieci w wieku szkolnym niż wśród pozostałych badanych. Największe różnice dotyczą oceny przygotowywania do pracy zespołowej, współpracy z rodzicami i bezpieczeństwa uczniów. Warto przypomnieć, że opinie na temat współpracy z rodzicami i bezpieczeństwa w szkole znacząco poprawiły się w ostatnich latach, a badani nieposiadający dzieci w wieku szkolnym prawdopodobnie wydawali swe opinie na podstawie własnych doświadczeń ze szkoły sprzed lat. Rodzice dzieci w wieku szkolnym i pozostali badani niewiele różnią się jedynie w ocenie wkładu edukacji w wyrównywanie szans młodzieży z różnych środowisk oraz przygotowywanie ich do uczestniczenia w życiu społecznym i politycznym kraju.

Tabela 5

Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie polskie szkoły na ogół:	Odpowiedzi twierdzące*		Różnica
	rodziców dzieci w wieku szkolnym (N=216)	pozostałych badanych (N=828)	
	w procentach		
– uczą pracy zespołowej, współdziałania przy rozwiązywaniu problemów	67	46	21
– współpracują z rodzicami uczniów	82	65	17
– zapewniają uczniom bezpieczeństwo, chronią przed narkomanią i przemocą	63	46	17
– uczą samodzielnego myślenia	67	51	16
– dbają o rozwój fizyczny uczniów	69	54	15
– uczą patriotyzmu, miłości do ojczyzny	69	55	14
– rozwijają zainteresowania	71	58	13
– zapewniają uczniom wysoki poziom wiedzy	69	58	11
– przygotowują do aktywnego udziału w życiu swojej społeczności lokalnej	48	38	10
– uczą radzenia sobie z problemami, jakie niesie współczesne życie	42	32	10
– zapewniają równy start życiowy młodzieży z różnych środowisk społecznych	46	42	4
– przygotowują do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym kraju	37	33	4

* Połączono odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”

SZEŚCIOLATKI W SZKOLE

Reforma obniżająca wiek szkolny do lat sześciu została zaproponowana przez rząd i przyjęta przez Sejm już w 2009 roku. W wyniku licznych protestów rząd zdecydował się opóźnić wprowadzenie jej w życie. Powoli jednak realizuje założone wcześniej cele. Od września tego roku do pierwszych klas pójdą obowiązkowo sześciolatkowie urodzeni w pierwszej połowie 2008 roku. Rodzice ich nieco młodszych kolegów będą jeszcze mogli wybrać, czy ich dzieci rozpoczną szkołę jako sześciolatkowie czy siedmiolatkowie. Natomiast od przyszłego roku szkolnego już wszystkie sześciolatkowie będą objęte obowiązkiem szkolnym.

Po odrzuceniu przez Sejm wniosku o referendum edukacyjne – podpartego niemal milionem podpisów – sprawa obniżenia wieku szkolnego ucichła. Nie oznacza to jednak, że zmiany zostały zaakceptowane. Wręcz przeciwnie, w porównaniu z zeszłym rokiem liczba przeciwników tego rozwiązania jeszcze wzrosła. Przeciwnych obniżeniu wieku szkolnego do lat sześciu jest niemal trzy czwarte Polaków (73%, wzrost o 9 punktów procentowych). Zmianę tę popiera jedynie co piąty badany (20%).

Tabela 6

Czy, Pana(i) zdaniem, dzieci w wieku sześciu lat powinny rozpoczynać naukę w szkole?	VI 2013		VI 2014	
	w procentach			
Zdecydowanie tak	14	31	7	20
Raczej tak	17		13	
Raczej nie	31	64	30	73
Zdecydowanie nie	33		43	
Trudno powiedzieć	5		7	

Opinie rodziców dzieci do lat sześciu są bardzo zbliżone do ocen ogółu badanych. Obniżenie wieku szkolnego popiera 18% rodziców najmłodszych dzieci. Natomiast częściej niż ogół badanych obowiązek szkolny sześciolatków aprobują mieszkańcy największych miast (27%). Opinie na ten temat w pewnym stopniu zależą także od poglądów politycznych, co może świadczyć o tym, że zmiany te są przez część społeczeństwa postrzegane jako element doraźnej polityki rządu, a nie reforma mająca na celu poprawę systemu edukacji w Polsce.

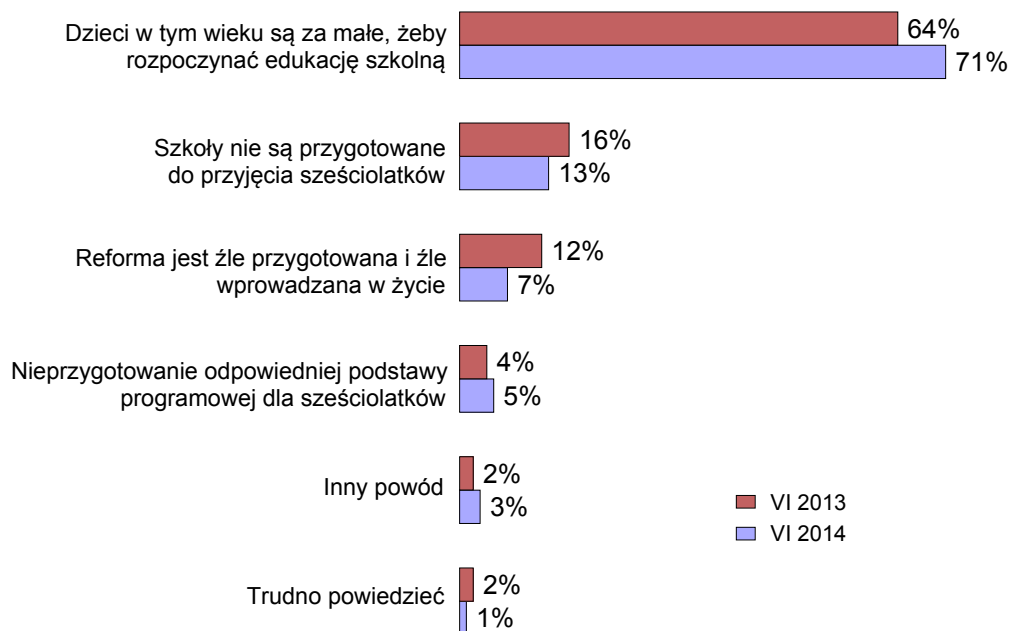
Tabela 7

Czy, Pana(i) zdaniem, dzieci w wieku sześciu lat powinny rozpoczynać naukę w szkole?	Rodzice dzieci w wieku 0–6 lat	Ogół badanych
	w procentach	
Tak	18	20
Nie	76	73
Trudno powiedzieć	6	7

Zmienił się także sposób uzasadniania sprzeciwu wobec takich zmian. Wzrosła liczba badanych przekonanych, że dzieci w tym wieku są za małe, by iść do szkoły (do 71%, wzrost o 7 punktów procentowych). Znacząco zmniejszył się natomiast odsetek przeciwników obniżenia wieku szkolnego przekonanych, że reforma jest źle przygotowana (z 12% do 7%). Spadł także nieco odsetek oceniających, że szkoły nie są przygotowane na przyjęcie sześciolatków (z 16% do 13%).

CBOS

RYS. 1. JAKI JEST NAJWAŻNIEJSZY POWÓD, DLA KTÓREGO JEST PAN(I) PRZECIWNY(A) OBJĘCIU OBOWIĄZKIEM SZKOLNYM SZESZCIOŁATKÓW?

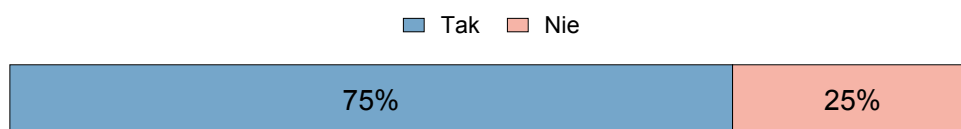

DARMOWY PODRĘCZNIK

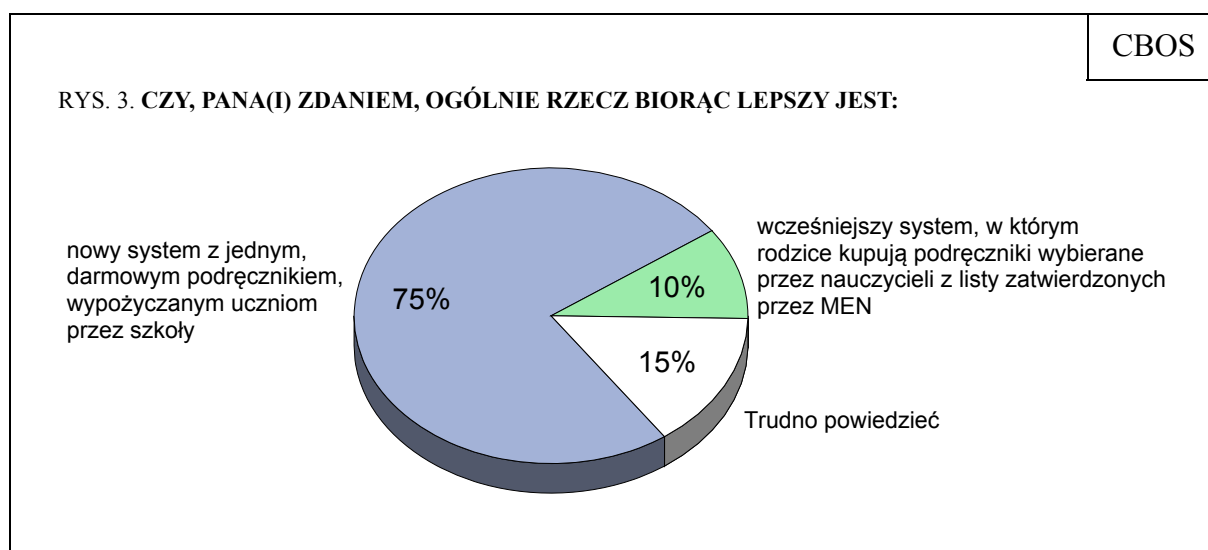
Nowym rozwiązaniem zaproponowanym przez rząd i przygotowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej jest wprowadzenie darmowych podręczników dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Już od września tego roku darmowy podręcznik ma trafić do uczniów klas pierwszych szkół podstawowych. Projekt ten został dobrze nagłośniony. O tej propozycji słyszało trzy czwarte badanych (75%), natomiast nic o niej nie wie co czwarty Polak (25%).

CBOS

RYS. 2. MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ PRZYGOTOWAŁO PODRĘCZNIK DLA UCZNIÓW KLAS PIERWSZYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH. OD WRZEŚNIA WSZYSTKIE SZKOŁY PODSTAWOWE BĘDĄ GO BEZPŁATNIE WYPOŻYCZAĆ PIERWSZAKOM. CZY SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O TYCH ZMIANACH?

Projekt ten zdobył nie tylko duży rozgłos, ale także poparcie Polaków. Trzy czwarte badanych (75%) uważa, że nowy system z jednym darmowym podręcznikiem, wypożyczanym uczniom przez szkoły jest lepszy niż wcześniejszy, w ramach którego rodzice kupowali podręczniki wybierane przez nauczycieli. Tylko jeden na dziesięciu ankietowanych (10%) preferuje wcześniejsze rozwiązanie. Cechy społeczno-demograficzne tylko nieznacznie różnicują opinie na ten temat (zob. tabela aneksowa 3).

W projekcie tym doceniane jest przede wszystkim wsparcie dla rodzin i ich finansów. Zdecydowana większość badanych (84%) uważa, że zmiana ta będzie odczuwalna dla rodziców dzieci objętych tym programem. Większość badanych uważa również, że wprowadzenie darmowego podręcznika będzie pozytywnie oddziaływać na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów (59%), możliwości nauczycieli w zakresie organizacji zajęć (57%) oraz na poziom kształcenia (53%). Mniej więcej co piąty respondent uważa, że wprowadzenie darmowego podręcznika nic nie zmieni w zakresie szans edukacyjnych (20%), możliwości organizacji zajęć przez nauczycieli (18%) oraz poziomu kształcenia (22%). Negatywne konsekwencje we wszystkich wymienionych dziedzinach przewidują tylko nieliczni badani.

RYS. 4. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE WPROWADZENIE JEDNEGO, DARMOWEGO PODRĘCZNIKA DLA NAJMŁODSZYCH UCZNIÓW BĘDZIE MIAŁO POZYTYWNY CZY TEŻ NEGATYWNY WPLYW NA:

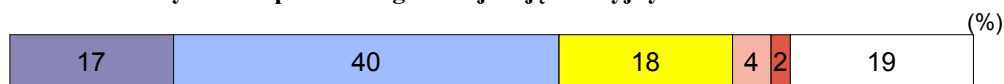
– sytuację finansową rodzin

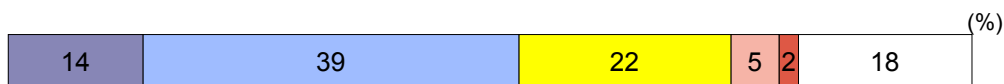
– wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów

– możliwości nauczycieli w sposobie organizacji zajęć lekcyjnych

– poziom kształcenia

■ Zdecydowanie pozytywny ■ Raczej pozytywny ■ Ani pozytywny, ani negatywny
■ Raczej negatywny ■ Zdecydowanie negatywny □ Trudno powiedzieć

Polacy są raczej zadowoleni z systemu szkolnictwa w naszym kraju. Uważają, że szkoły zapewniają wysoki poziom wiedzy, uczą patriotyzmu, rozwijają zainteresowania, dbają o rozwój fizyczny, uczą samodzielności myślenia i pracy zespołowej. Mimo wszystko badani są przeciwni zbyt wczesnemu wysyłaniu dzieci do szkoły, a więc i objęciu obowiązkiem szkolnym sześciolatków. Choć obniżenie wieku szkolnego wzbudziło niemal powszechny sprzeciw, to ostatni pomysł wprowadzenia darmowych podręczników spotkał się z dużą aprobatą. Większość Polaków jest przekonana, że wypożyczanie podręczników ze szkoły pomoże rodzinom i pozytywnie wpłynie na system oświaty.

Opracowała
Katarzyna KOWALCZUK

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, polski system szkolnictwa ocenia Pan(i) jako:			Liczba osób
		dobry	zły	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		59	30	11	1041
Płeć	Mężczyźni	57	32	11	497
	Kobiety	60	27	12	544
Wiek	18–24 lata	60	37	3	122
	25–34	60	33	8	209
	35–44	65	30	6	177
	45–54	62	28	10	168
	55–64	56	31	13	182
	65 lat i więcej	51	21	28	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	65	24	11	399
	Miasto do 19 999	58	29	13	162
	20 000 – 99 999	61	28	11	192
	100 000 – 499 999	51	39	10	187
	500 000 i więcej mieszk.	46	39	15	100
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	61	18	21	226
	Zasadnicze zawodowe	65	24	11	258
	Średnie	57	33	10	348
	Wyższe	50	44	6	210
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	55	40	4	85
	Średni personel, technicy	61	35	4	54
	Pracownicy adm.-biurowi	54	41	5	76
	Pracownicy usług	69	22	9	61
	Robotnicy wykwalifikowani	59	30	11	114
	Robotnicy niewykwalifik.	72	23	6	41
	Rolnicy	75	18	7	40
	Pracujący na własny rach.	45	41	14	52
	Bezrobotni	67	27	6	97
	Emeryci	49	26	24	222
	Renciści	67	14	19	66
	Uczniowie i studenci	60	37	4	86
	Gospodynie domowe i inni	59	27	14	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	32	4	148
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	53	38	9	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	56	34	10	242
	prywatnym gosp. rolnym	73	21	6	41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	67	23	10	119
	501–750	61	28	11	106
	751–1000	59	23	18	148
	1001–1500	53	35	12	173
	Powyżej 1500 zł	60	31	9	222
Ocena własnych war. mater.	Złe	45	38	18	117
	Średnie	58	27	15	468
	Dobre	63	30	7	456
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	52	32	16	44
	Raz w tygodniu	59	28	14	485
	1–2 razy w miesiącu	66	26	7	170
	Kilka razy w roku	58	32	10	211
	W ogóle nie uczestniczy	52	37	11	132
Poglądy polityczne	Lewica	56	35	9	155
	Centrum	58	34	8	364
	Prawica	60	28	12	306
	Trudno powiedzieć	61	21	19	216

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, dzieci w wieku sześciu lat powinny rozpoczynać naukę w szkole?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		20	73	7	1042
Płeć	Mężczyźni	20	72	8	498
	Kobiety	20	74	6	545
Wiek	18–24 lata	23	72	5	122
	25–34	23	71	5	209
	35–44	15	78	7	178
	45–54	23	72	5	168
	55–64	19	74	7	182
	65 lat i więcej	18	70	12	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	20	72	9	402
	Miasto do 19 999	19	74	7	161
	20 000 – 99 999	20	75	5	192
	100 000 – 499 999	18	75	6	187
	500 000 i więcej mieszk.	27	68	5	100
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	73	10	228
	Zasadnicze zawodowe	19	76	6	257
	Średnie	22	71	7	348
	Wyższe	22	73	5	210
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	29	70	2	85
	Średni personel, technicy	17	78	4	54
	Pracownicy adm.-biurowi	21	72	6	76
	Pracownicy usług	18	77	5	61
	Robotnicy wykwalifikowani	18	79	3	113
	Robotnicy niewykwalifik.	27	69	4	43
	Rolnicy	21	58	21	40
	Pracujący na własny rach.	12	78	9	52
	Bezrobotni	19	75	6	97
	Emeryci	19	71	10	222
	Renciści	17	69	14	66
	Uczniowie i studenci	25	71	4	86
	Gospodynie domowe i inni	19	77	4	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	23	72	5	148
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24	74	2	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	17	78	5	243
	prywatnym gosp. rolnym	22	54	24	41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	68	9	119
	501–750	14	81	5	106
	751–1000	15	79	6	149
	1001–1500	22	73	6	173
	Powyżej 1500 zł	23	70	7	221
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	77	9	117
	Średnie	18	76	6	469
	Dobre	24	69	7	456
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	77	5	44
	Raz w tygodniu	20	73	7	485
	1–2 razy w miesiącu	22	72	6	171
	Kilka razy w roku	19	73	8	211
	W ogóle nie uczestniczy	21	71	8	132
Poglądy polityczne	Lewica	25	69	6	154
	Centrum	24	71	5	366
	Prawica	17	76	7	306
	Trudno powiedzieć	14	74	11	216

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc lepszy jest:			Liczba osób
		nowy system z jednym, darmowym podręcznikiem, wypożyczanym uczniom przez szkoły	wcześniejszy system, w którym rodzice kupują podręczniki wybierane przez nauczycieli z listy zatwierdzonych przez MEN	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		75	10	15	1041
Płeć	Mężczyźni	78	7	15	499
	Kobiety	72	12	16	542
Wiek	18–24 lata	77	17	6	122
	25–34	74	10	15	208
	35–44	77	10	13	179
	45–54	81	6	13	168
	55–64	77	8	14	182
	65 lat i więcej	65	9	26	182
Miejsce zamieszkania	Wieś	74	9	16	401
	Miasto do 19 999	75	9	17	162
	20 000 – 99 999	79	6	16	192
	100 000 – 499 999	76	14	10	186
	500 000 i więcej mieszk.	71	12	17	100
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	71	10	19	227
	Zasadnicze zawodowe	82	7	11	258
	Średnie	76	9	15	348
	Wyższe	70	13	17	208
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	11	15	85
	Średni personel, technicy	80	10	10	54
	Pracownicy adm.-biurowi	65	17	18	75
	Pracownicy usług	78	6	17	61
	Robotnicy wykwalifikowani	83	8	9	114
	Robotnicy niewykwalifik.	91	3	5	43
	Rolnicy	76	8	16	40
	Pracujący na własny rach.	66	9	25	52
	Bezrobotni	85	5	11	97
	Emeryci	67	9	24	221
	Renciści	77	9	14	66
	Uczniowie i studenci	74	19	7	86
	Gospodynie domowe i inni	80	11	9	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	73	15	12	148
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	83	11	5	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	78	5	17	244
	prywatnym gosp. rolnym	77	8	15	41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	73	10	17	119
	501–750	73	7	20	106
	751–1000	79	7	14	148
	1001–1500	79	11	10	173
	Powyżej 1500 zł	75	10	15	222
Ocena własnych war. mater.	Złe	69	8	23	117
	Średnie	75	9	16	468
	Dobre	77	11	12	456
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	64	10	26	44
	Raz w tygodniu	76	10	14	484
	1–2 razy w miesiącu	72	10	18	172
	Kilka razy w roku	78	9	13	211
	W ogóle nie uczestniczy	75	10	16	131
Poglądy polityczne	Lewica	80	11	10	155
	Centrum	76	12	12	366
	Prawica	75	10	16	306
	Trudno powiedzieć	71	6	23	214